

Any XIV

Barcelona 4 de Juliol de 1901

¡Gran Deu y quina galvana
 que corre avuy!... Un ximplet
 fent l' ullet, busca jurana
 Ay fill, si d' amor tens gana,
 jo, de reposar tinch set.

Copia fot. de A. Esplugas.

¿Error judicial?

Si alguna pena de mort de las dictadas pe 'ls tribunals espanyols de dés que funciona el Jurat, ha sigut executada ab verdadera recansa per part de la conciencia pública, aquesta fou la que 's cumpli allá per l' any 96 en la persona de Silvestre Lluís, presunt culpable del crim del carrer del Parlament.

Allavors, la culpabilitat ó ignocencia de 'n Lluís, sigué fonda y apassionadament discutida. Durant los días que durá 'l judici, lo públich s' interessá ab los menors detalls de la causa y recordem qu' á Barcelona y fins fora d' ella no 's parlá durant molts días d' altra cosa que d' aquell procés.

La culpabilitat de 'n Lluís era sospitada per tothom, puig totas las apariencias estavan en contra seva. En l' ánima popular 's clavaren fundament las paraulas del ignocent fil del processat, aquell *Papa talla coll mamí* que tanta impressió produhí. Tot estava contra en Silvestre Lluís, tot l' acusava... y no obstant, faltava la proba plena del Jelicte, ja fossin las declaraciones de testimonis presenciais ó bé la confessió del culpable.

A pesar de que ningú presenciá 'l crim y á pesar de que 'n Lluís negá sempre, la situació de l' acusat era abrumadora. La coartada no pogué probarse cumplidament, los vehins feren notar lo desamor de 'n Lluís envers sa familia y son poch sentiment per la catástrofe ocorreguda, lo nen de dos anys y mitj seguí acusant al autor de sos dias y... en Silvestre Lluís aná al pal... aixó sí, persistent sempre en afirmar que en la mort de sas fillas y de sa esposa no hi tenía cap intervenció.

Cinch anys havian passat y á pesar de la recansa ab que 'l poble havia vist aplicar á n' en Silvestre Lluís la pena de garrot vil, la lamentable historia del executat s' havia donat al olvit. Culpable ó ignocent, la justicia humana estava complerta, la vindicta pública havia quedat satisfeta, quan vet' aquí que un succés ocorregut la setmana darrera ha vingut á ressucitar la qüestió, y aquesta ha adquirit en pochos dias proporcions aterradoras.

Un cunyat d' en Lluís, viudo á lo que sembla d' una germana d' aquell desgraciat, intentá dias passats assassinar en una escaleta del carrer de Mendizábal á una xicota ab la que sostenia relacions amorosas. Detingut en lo lloch mateix del delicte, li foren ocupadis ó li caygueren de la butxaca unes quartillas escritas ab llapis, en las que, sense firma, 's diu que 'n Silvestre Lluís era ignocent y qu' ell —lo qu' escrigué aquellas quartillas—era l' autor de las morts que portaren á n' en Lluís al pal.

Inutil fer constar la impressió qu' eixas revelacions causaren entre 'l públich. Lo qui més y 'l qui menos creguè trovarse devant d' un monstruós error judicial y desde 'l punt y hora que 'l contingut d' aquellas quartillas fou del domini general, los curials comensaren á omplir plechs de paper sellat, la gent 's posá á fantassejar y los periódichs á tenyir de negre las planas del blanch paper ab tituls y subtítuls incitants y esgarrifosos.

Totas las incidencias del primitiu procés han surtit de nou á la superficie. S' han recordat totas las circunstancias que feren donar com á certa la culpabilitat del presunt parricida, aixis com també las que feren creure en la ignocencia del suposat mártir. Y com allavoras y com sempre que 's suscitan qüestions en las que tothom té 'l dret de ficarhi la cullera, s' han format desde 'l primer moment dos bandos. Lo de 'ls que en virtut de las quartillas de 'n Florenci Rosich, lo cunyat de 'n Silvestre Lluís, crehuen qu' aquest morí ignocent y que 'l culpable es aquell y lo bando de 'ls que crehuen que 'l mort es ben mort y que en Florenci Rosich no es més que un idiota afanyós de publicitat.

Els dos bandos son numerosos y com sempre acostuma á succehir, desseguida s' han dibuixat en la premsa diaria, las dugas tendencias.

Ja hi ha periódichs com *El Liberal* que, anticipant-se potser una mica massa, escriu ab lletras d' á p'm *La inocencia de Silvestre Lluís*. Altres órgues de la opinió en cambi, fan notar que no hi ha que fiar gran cosa de las quartillas trobadas, perque encara que fossin de 'n Florenci Rosich, (lo que no esia demostrat plenament) podria haver'hi molta distancia de lo que 's diu en ellas á la veritat.

Lo plet está enmaranyadíssim y no son per cert els periodichs los que menos han contribuít á esgarriar la opinió. Els que han seguit aquesta qüestió pas á pas, en las fallas volanderas del *perro chico*, ja tenen á horas d' ara convertit el cap en una ola de grills.

Per un costat en Florenci Rosich es un *cap d' casa* cap s de qualsevol cosa. Sos antecedents son de lo pitjoret que puga darse. En lo primitiu procés ja algú sospitá d' ell y fins sigue engarjolat, lliurant-se d' anar á la Audiecia per haver pogut probar la coartada. En una paraula, si no fou l' autor del crim del carrer del Parlament, no li faltan per cert aptituts y merits pera ser'ho. L' atentat contra sa xicota Manelá Carrasco 'ns guardarà de mentir.

Per l' altre cantó, en Florenci Rosich jura y perjure que las quartillas trobadas no son sevas. Los perits caligrafos afirmaren que sí primerament y ara dihuen que no ó que sí y que no, com els doctors del *Rey que rabió*. Per altra part, una confessió tan tonta y estúpida, per negarla després, es á totas llums inverossimil y no 's veu l' objecte que podía perseguir al ferla.

En una paraula, la qüestió s trova tan embrollada y las novelas que fraguan els que baten el record del *perro chico* son tan inverossimils y fantásticas que la célebre causa del carrer del Fuencarral de Madrid, va á quedar en fosquida per la primera y segona part del procés del carrer del Parlament.

De periódich á periódich, de redicció á redicció hi ha un verdader pagilato. Els papers contrincants ja 's burxan els uns als altres y no está llunyá 'l día que 's tirin els plats ó las rotativas pe 'l cap.

En rigor, aquí ja no 's dilucida la veritat, la justicia y la rahó. Lo qu' aquí 's dilucida, es la supremacia de un periódich sobre l' altre. Es una invasió de poders intolerable, de la que 'l públich deuria protestarne. El descubrimient de lo que hi ha en el fondo d' aquest assumpto, ha passat de las mans de 'ls curials á las mans de 'ls reporters y la justicia 'n valdrá de menos.

*

*

*

*

*

*

*

*

Encara que sembli una paradoxa, en lo suposat error judicial del carrer del Parlament els culpables son dos poders socials.

L' un, la magistratura, al posar ab sas preguntas al Jurat popular en l' alternativa de portar al pal á n' en Silvestre Lluís ó de lliensarlo al carrer. Si s' hagués deixat la porta oberta á l' aplicació d' una pena afliciva que no hagués sigut la de la vida, tot tindria encara remey, ¡Cóssas que tira de 'n quan en quan la justicia histórica á la justicia popular.

L' altre culpable, la premsa rotativa, la que 'ns portá á perdre las colonias y que, per salvar la ópima cullita de pessas menudas de coure, no té inconvenient en soliviantar las passións, extraviar la conciencia popular y envenenar tots els assumptos.

RAMON BERENGUER.

FILOSOFADA

Quan de Sócrates la esposa
aná á la séva presó
á anunciarli, conmog da,
qu' era condemnat á mort
pe 'ls seus jutges, va respondre
ab calma 'l gran filosof:

—Ells á mort per sa conciencia
están condemnats, com jo.

—Pró adverteix (vá afegir ella)
qu' es molt injust ¡pero molt!

—¿Qu' es injusta la sentencia?
(ell replicá) Donchs... ¡per 'xó!

PEPET DEL CARRIL.

¡No val á badar!

La noya que 's creu ditxosa
ab el novio al seu costat,
y á lo milló per un altra
ell á n' ella l' ha plantat,
á n' aquesta, podeu dirli
sense que 's pugui enfadar;
—Quan tingas un altre novio,
procura de no badar!

El que té la dona guapa
y no paga lo que deu
perque diu que dels apuros
la seva dona ja 'l treu,
á n' aquest, sens que s' enfadi,
ben fort li podeu cridar;
—Recorda que deus molts quartos ..
mirat que no 's pot badar

Mentres á la barberia
vos estigan afaytant,
no volguén que qui us afayta
estiga un moment xerrant
¿Sabeu perquè? molt senzill,
perqué us podria tallar
Si el sentiú xerrar, diguéuli;
—Mestre, no val á badar!

El que en el Cinematógrafo
ab la seva dona va
y un cop allí dins, s troba
que á las foscas tot se fá,
ja cal que fassi els ulls grossos
y obri ben be 'ls *f nestrals*,
perque, anant ab la senyora,
¡creguin que no 's pot badar!

El que puja en un tranvia
y al cap d' un rato que hi va
veu que l' ha prés per un altre
y diu que té de baixá
si li fan pagá 'l trajecte
no vulgui pas protestar,
puig el conductor pot dirli;
—Home, no val á badar!..

En resúm. que avuy en dia
ní al teatro ni al café,
ni á dintre de casa nostra,
ni en lo Parque, ni al carré,
ni en los banys, ni á la montanya,
ni á dintre d' un saló d' art ..
ó més ben dit en cap banda
¡ja está fresch qui vol badar.!

J. MONTABLIZ

CONSECUENCIA

Aprofitant la ocasió
d' estarne tu descuidada,
en ta galtona rosada
vaig estamparhi un petó.

Quedares muda y confosa
sens saber que fer ni dir
y en ta cara va sortir
la rojó mes vergonyosa.

Per tapar l' atreviment
que naixqué de ma vehemencia,
desplegantne ma eloqüencia
't vaig aná convencent

Pro, abusant tu en la porfia
de ma culpa y mon pesá,
la promesa 'm vas fe dá
de que no ho repetiria.

Tal resultat no 'm dón pena
y per aixó, hermosa nena,
cumplint lo que avans he dit,
no 't daré 'l bes repetit,
te 'n daré... mitja dotzena

RAPEVI.

Pessigollas

Qu' es tremendo fumador
explica á tothom l' Iborra,
pró l' embustero no diu
que sempre fuma de gorra.

Derrotxa tant de diné
lo fill gran de can Badó
qu' al anar á servi 'l Rey
varen ferlo... *gastadó*.

R. HOMEDES.

¡FEBRE!

Malalta ma Espanya 't t obas
fa molt temps ¡molt temps! y encare
no has pogut trobar un metje
que pugués endevinar-te
quina es eixa malaltia,
ó siga 'l pop de cent camas
que 't causa 'l roséch al cor
y corsecante va l' ánima.

¡Qui t' ha vist Espanya hermosa!
¡qui t' ha vist! .. y, qui 't veu are ..
llensará un sospir del cor,
no farà més que plorarte..

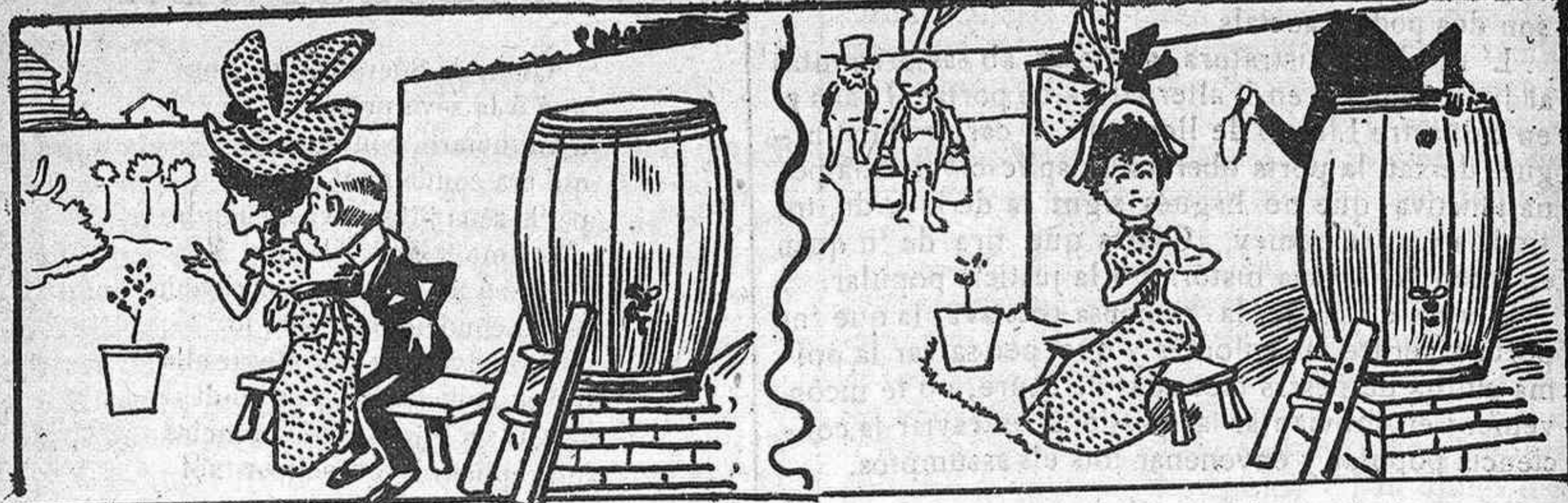
Un metje t ha visitat
després un altre y un altre
y en lloch de posarte bé,
¿saps lo qu' han fet .. ¡espatllarte!

Y aixís vas sufrint tas penas
y 'ls teus sospirs vas llensantne
tothóm sab lo que tu tens;
(més ningú acerta á curarte ..)

Malalta, si jo pogués
ser redemptor de tas ansias,
donarte la sanch perdnda,
y l' alegria que 't falta
eixa febre que t' ofega,
en febre d' ira tornara
y alsante del llit ahont jeus,
ab ira reconcentrada
á n' aquets assesins metjes
los treuria de ta cámbra..
que la febre que t' ofega
tú solsament pots curártela.

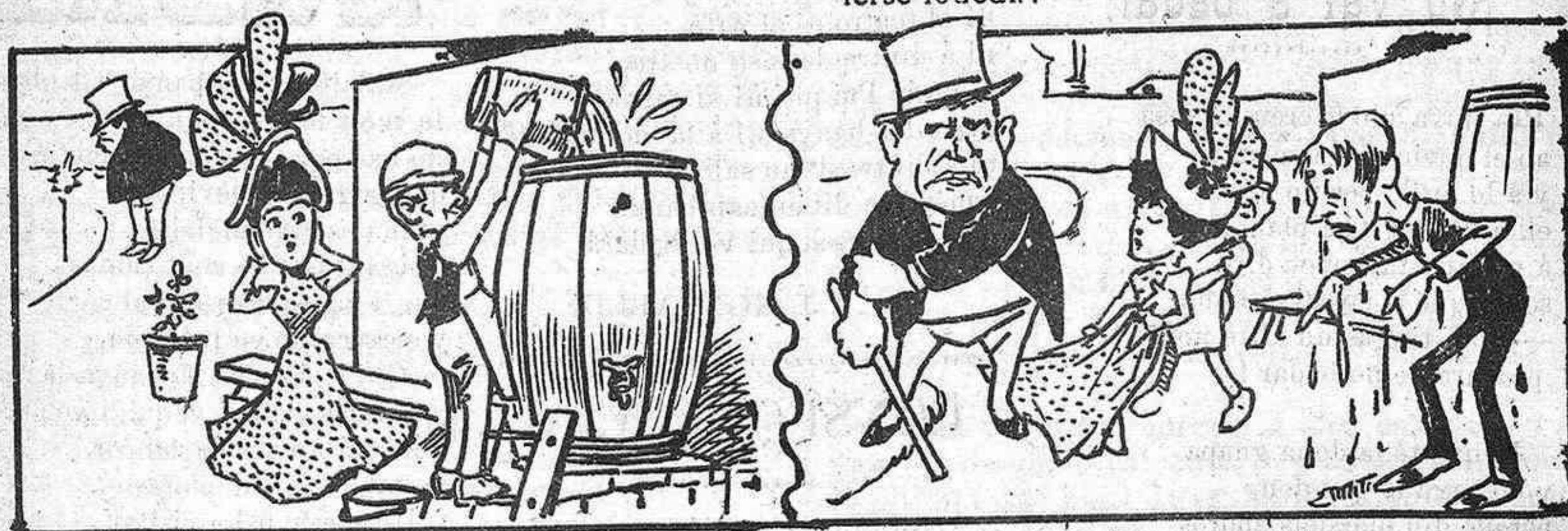
GRATACÓS.

LA BOTA

La Pepeta y en Rosendito están embrancats en amors coluqui quan els sorprén un remor de petjadas.

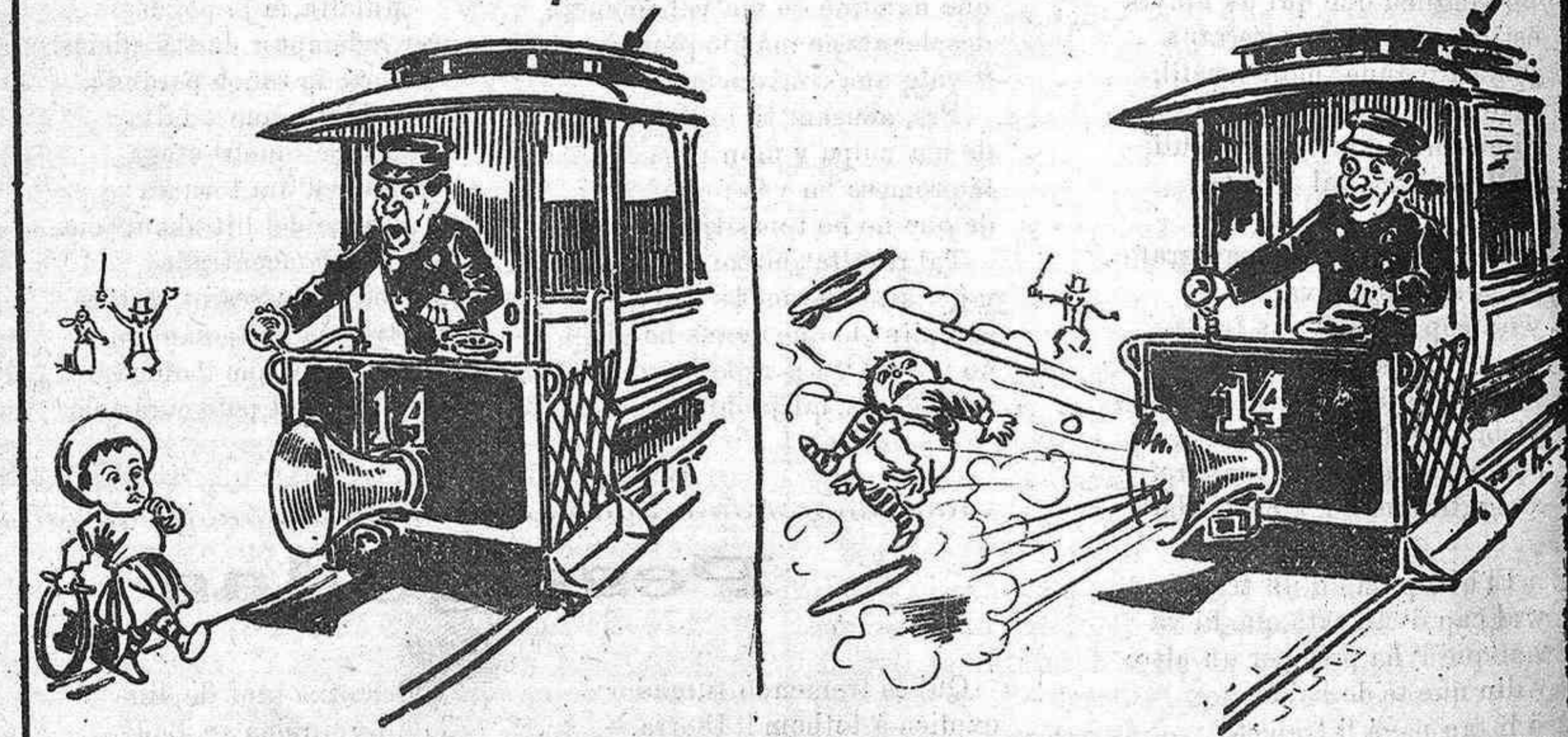
Y es que s'acostan en Mero ab dugas galledas de sulfat y don Ambrós ab cara de tres Deus com sempre... En Rosendito procura ferse fonedís.

En Mero tira 'l sulfat à la bota mentres la Pepeta llenca un xiscle estrident.

Lo desenllás es terrible la Pepeta ab un desmay, *ensulfatat* en Rosendo y Don Ambrós, tot cremat propina una panadera al nuvi, que 'l deixa blau.

NOU SALVAVIDAS-BOGINA

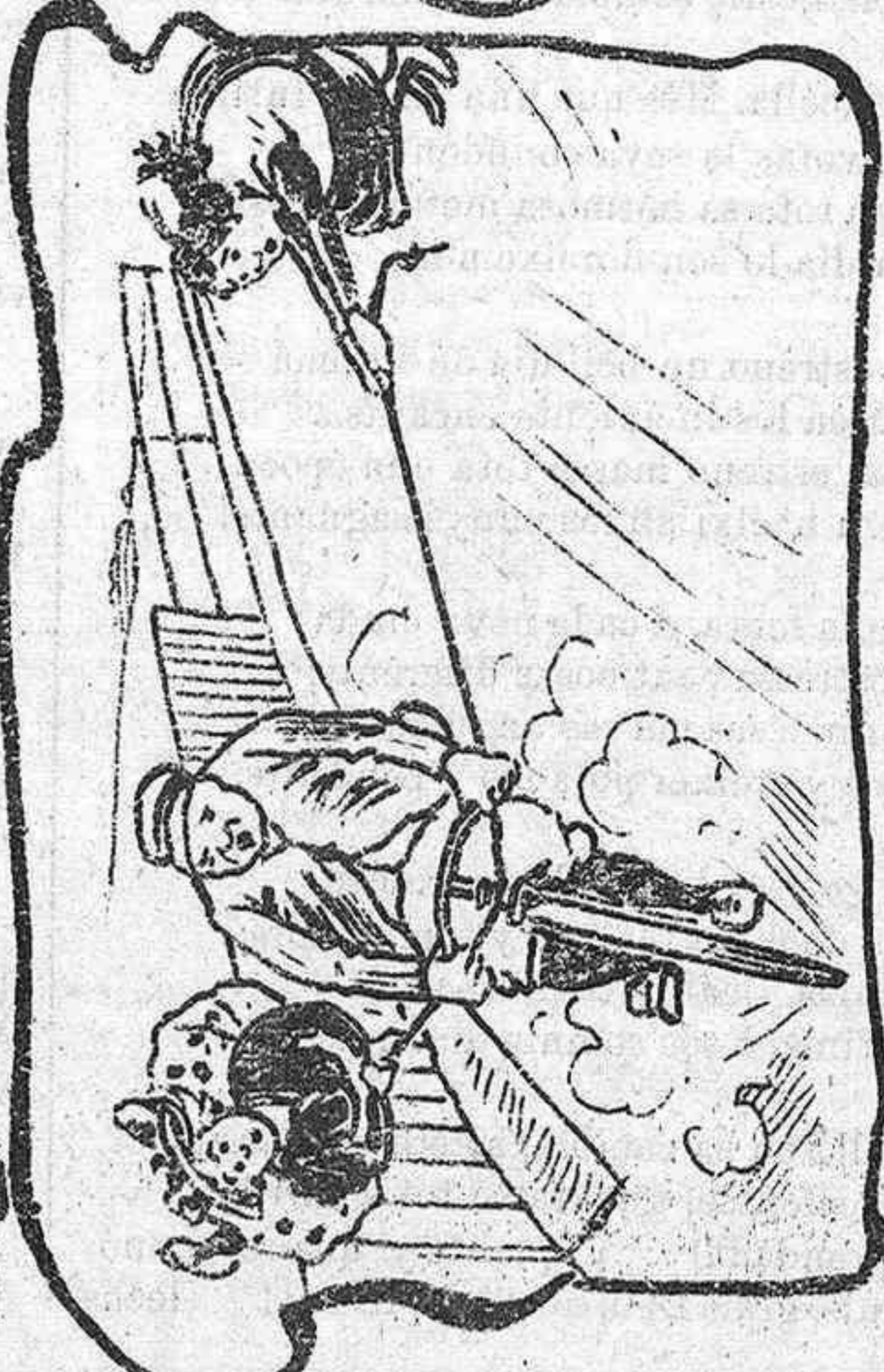

Que no sols mou gran estrèpit y 's fa sentir fins pe 'ls sorts sino que treu de la via tota mena de destorbs.

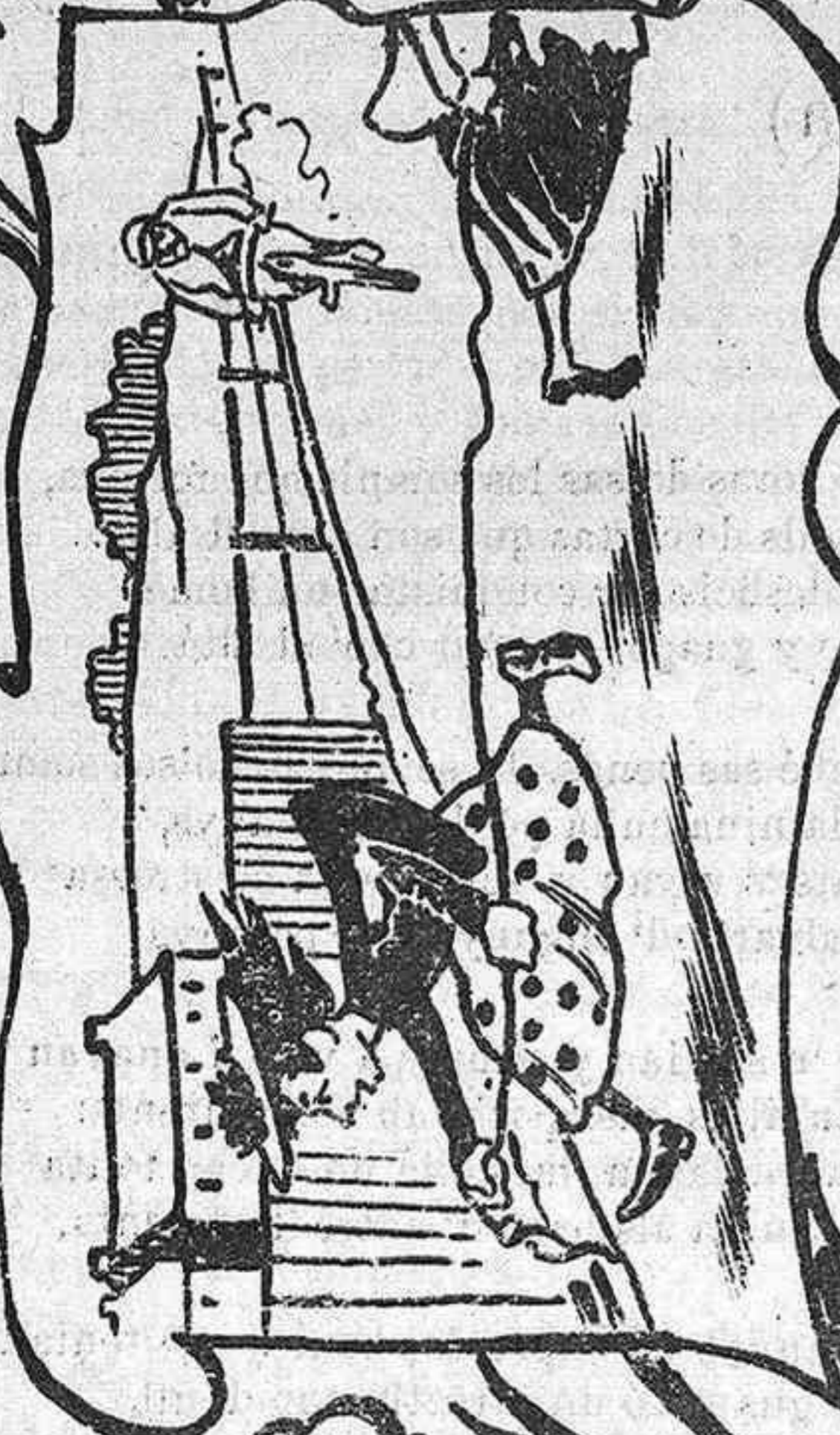
DUGAS MOSSAS TOSSUDAS

—¡Quimeta, es meva la corda!
 —¡Siseta, la corda es meva!

Més las dos son tan tossudas
 que per res la corda deixan.

Com que s'acosta un ciclista
 fuig cada una á casa seva.

Y 'l ciclista, en eixa forma
 se las emporta tres lleguas.

DE MODISTETA A SENYORA

(Transformació ràpida)

IV

—Oh si, companyas mevas, seguí dient *la camisa* després d' una gran pausa que sanglotant passá... La escena qu' á ma vista avuy s' es presentada es una escena, amigas, de las que fan plor !...

Sabeu com jo qu' estavam cubrint las dolsas curvas d' aquell cosset de ninfa, que jeu á sobre 'l lit; sabeu que sa nüesa nosaltres protegíam de tota vista extranya ó tacte fementit.

Jo sé més que vosaltres la flor de la puresa que la mest essa nostra guardava en lo seu cos... Mes ¡ay! ja res ne queda; la flor ja s' ha marcida, pudor, honra, ignocencia en un moment s' han fós.

Tres anys ja fa, companyas, qu' ab moltas de vosal-serveixo á la mestressa ab tota llealtat... -tras ¡Bé 'ls meus serveys pregonan mos abundants pedassos, ma tela ja segada y algún qu' altre forat.

Ella, ab sos dits de rosa, va ser qui va tallarme y ella, per sí mateixa, va ser qui 'm va cusí... Ma roba era barata, pro 'm feu ab tan carinyo que quan me deixá llesta, semblava d' alló fi...

Tot just era poncella. Més que una amiga íntima jo hi sigut d' allavoras la seva confident, estant presenta en tota sa hermosa metamórfossis, veyent de día en día lo seu floreixement.

Va ser lo meu estreno un bell día de Pascua cubrint de sa nüesa los incipients encants... Per cert, que 'l tal estreno marcá tota una época... ¡la pobra bugadera n' eixí ab los punys sagnants!

De dés d' aquella fetxa, á cada nova muda trobava en la mestressa cent cosas diferents; jo hi vist arrondirse sas curvas angulosas, jo hi vist poblarse y creixer pujadas y pendants.

Jo hi admirat gotjosa la rápida creixensa de 'ls seus perfils de dona replens y temptadors; jo hi assistit sumisa, lleal, y complascenta á sos deliquis íntims, á sos somnis d' amors.

¡Quants cops allá en sa cambra, soleta y retirada l' he vist de mi desfentse, guaytarse tot somrient de si propia emprendada! .. ¡A quants y quants monó- y tristos soliloquis, gran Deu, hi estat present! -lechs

Jo sé en sas horas dolsas los somnis que forjava, com sé 'ls castells de cartas que son cervell alsá. Jo sé los seus desficiis per conquistar un home ben rich y jove y guapo... y anar cap' al altá.

Mes, sé també sas penas. Jo sé que 'ls dolsos somnis que va forjar la nina enllá pe 'ls disset anys, sempre fraguats 's veyan y, sort que la mestressa sempre sabé salvarse d' enganyadors paranys.

De joves bé 'n surtian y sempre á vols li anavan cusits á las fandillas, mes pochs ab bons intents: bé prou que la rondavan, mes ella no es cap tonta y ab trassa distingia als bons d' entre 'ls dolents.

Y cosa extranya!.. Sempre, los homes que tenian la condició de guapos ó un atractiu cop d' ull, en cambi eran tan pobres que, sempre la mestressa fugint d' un trist pervindre, els deya: —¡Girém full!

¡Y bé 's comprén pobreta! Aquell cosset de Vénus creat per vestir sedas y per gosá y lluhí, passava catorze horas esclau clavant l' agulla subjecte á tot maltracte, lligat á un sou mesquí.

Y veyá horroritsada el pavorós calvari d' un matrimoni pobre, niu de calamitats y 's veyá ab vuyt criaturas, marcida, pobre y trista vivint l' amarga vida de 'ls sérs necessitats.

--¡Oh no!— deya orgullosa... Primer quedo per tial.. O rich, que pugui dar-me los gustos que pretench, ó bé tal com me trobo. No 'm caso ab home pobre... Primer, si trobo un día algú que 'm compri. . ¡'m vench!

Y tal dit. Una tarde, surtint ab las companyas del obrador ó ingeni, crusá lo seu camí un senyorás d' *empuje* .. ¡Tenorio de set solas! ¡Es lo mateix que 's troba tancat ab ella aquí!

Lo mocador. —Si, vaja... Entesos! No 't molestis! Tots coneixém al *socio*... Mil cops l' hem malehit! Aquí, lo que interessa, companya, es altra cosa... Veyám, digas... ¡Esplica'ns lo qu' ha passat al lit!

M. RIUSECH..

(SEGUIRÁ)

Profecias humorístiques

Lo matrimoni á l' any 2000

Lloch de la escena: una subasta

Subastador — Senyoras... avuy, día 54 del present, (fetxa que antiguament ne deyan 23 de febrer), s' obra la *Subasta matrimonial*. Moltes han sigut y son nostras peripecias pera poguer portar á cap tan grandíós projecte. Las sátiras burlonas y fins los insults que hem rebut al posar en práctica nostra idea, son innumerables. Milers de personas, al saber nostra arriesgada empresa han fet compareixer al metje, porque 'ns visurés la máquina cerebral. Altres hi ha hagut que, agafantho pel punt terrorífich, al explanar nostra idea, exigían una satisfactoria explicació, alegant que era un gran insult á la Societat.

En fi, senyoras, no prossegueixo, porque sería inacabable; sols me plau dir que, tal com ha pregonat nostra máquina anunciadora, avuy s' obra la *Subasta matrimonial*.

Lo primer subjecte que 'ls presentaré es un jove de trenta cinch anys, de fisonomia agradable y ab la maquinaria muscular ben conservada... ¡Aurora, fes sortir al jove del departament número hú.

Ara vindrá, senyoras, y podran examinarlo al seu gust; encare que ja poden haberlo vist desde la reixeta del seu departament. Lo recomano á las senyoras de potencia; cumplirá bé 'l seu deber.

Aurora. — Aquí está.

Subastador — Pósal al mitj de la sala; que las senyoras pogan ferse cárrech de que 's tracta d' un género reforsat.

Com ja deyam en la máquina *Electro-anunciadora*, nostras ganancias en aquest negoci son molt mesquinas. Nosaltres sols participém de la cuarta part del donatiu del comprador. Tot lo restant té de cobrarho lo pacient marit.

Senyora 1.ª — Jo 'n dono cinquanta *vanalts* (1).

Subastador. — Cinquanta *vanalts*?... pero ¡qué diu senyora! Un marit enter y verdader, sense cap pessa deteriorada y donarne no més cinquanta *vanalts*. ¡Quin disbarat!

Senyora 1.ª — Si té un ull artificial...

Subastador — No importa, senyora. Es per lujo, y si vol se li colocrá 'l verdader. Cinquanta *vanalts* ne donan, senyoras, ja ho veuhen, es un marit perfeccionat, es... setanta, diu?... setanta 'n donan, setanta... Dispensi, senyora, no 'l rebregui tant sino encare que te l' obligació de cállar y sufrir pacientment, podría ser que... ¿noranta diu vosté? Noranta *vanalts* ne donan... ne donan noranta pero 'm sembla que se 'n mereix molts més... noranta cinch?... dispensi no pot ser; té de pujar de deu en deu. Cent?... aixís. Cent *vanalts* ne donan... pero es que avuy no tenen gust ó no tenen ganas d' adquirir un bon marit?

Senyora 2.ª — ¿Y no fugirá?

Subastador. — No senyora, pot estarne ben segura. La casa 'l garantisa per cinch anys. Cent vint, diu?... Ne donan cent vint... Pero, senyoras, es massa ganga per cent vint *vanalts* tenir marit, al menos per cinch anys consecutius. Aixó es burlarse de la mercaderia...

(1) *Vanalts*, paraula composta de *van* y *alts*. Es una moneda que antiguament anomenavan *duros*.

Cent cuarenta ha dit, vosté?... Aixís, una mica de consideració. Cent cuarenta *vanalts* ne donan.

Senyora 3.ª — ¿Y aquesta llupia de la esquerra?

Subastador. — Es per adorno. Si no li agrada pot ferlo entrar á dintre y li treuran... Diu cent cinquanta? Está bé. Senyoras, ne donan cent cinquanta *vanalts*. Hi ha alguna persona que 'n dongui més?... Cent setanta?... Cent setanta *vanalts* donan per un marit sense cap tara; per un marit com quí diu de trinca, sortint de la capsa. Per aquest preu ja pot tenirse 'l luxu de gastar marit... Cent vuytanta ha dit?... Senyoras, cent vuytanta... Animarse que vaig á entregarlo. Cent vuytanta *vanalts*. . no 'n donan més?... Cent vuytanta *vanalts* ne donan. senyoras, per favor, no me 'l rebreguin. Cent vuytanta ne donan: ¿no hi há cap persona que tingui 'l gust de donarne més?... Doscents, diu? ¡bravo! Doscents *vanalts*, senyoras. ¿No 'n donan més?... ¿No?... Doscents *vanalts*... ¿no volen donarne més?... ¿No?... ¿No 'n donan més?... Donchs.. alla va! Queda de vosté y... ¡consérvil bé, puig ha trobat una verdadera ganga!.. Avuy mateix pot enviar *el cotxe* á buscarlo.

MARIANO MATABROCA

SEGUIDILLAS

Mil expressions dolentas
dius á una dona
y ab palla, temps, y mimos
¡tot t' ho perdona!...
Mes, ¡vella y lletja!
no probis pas de dirli
¡que 't treurá 'l fetjel!...

—¡No 't fhis de las donas!
(va dirme un *seba*)
—puig son dolentas totas
¡menos la meva!
L' home, bé parla
perque, la seva es bona
¡per... confitarla!...

Si per desgracia 't casas,
á més de honesta,
búscat una xicota
prima y ben neta.
¡Brutas y grossas!...
prou que solen tornars'hi
casi be totas!...

QUIMET DE LAS COPLAS.

Fiblonadas

—Tot el negoci que fá
¿á qui 'l déu, doctor Marquillas?
—No 'l dech pas á los malalts
—¿Donchs á n' á qui? —A las fandillas

Si del mon ne fos possible
treuren la dona, el diner,
el joch y la borratxera
¡que n' aniriam de bé!

S. BRUGUÉS.

La festa del Jubileu á Barcelona.

La redempció d' Espanya en els pre-sents dias de saludable regeneració.

Desde la ceremoniosa visita á Palacio, sembla que 'ls quatre furibundos segadors s' han trobat ab moltes oscas á la fals.

TEATROS

NOVETATS

Un altre triomf registra la companyia d' aquet teatro ab la obra de Benavente *Lo cursi*, que ha confirmat lo favorable judici critic que meresqué del públich de Madrit al estrenarse.

Lo cursi que, apenas te assumpto escénich, se fa escoltar ab gust per la pintura exacta de la aristocracia madrilenya ja que pinta ab verdadera maestria la moral que gas ta, fuetejant de pas son egoisme y refinada hi, ocresia.

Molt talent y observació del natura se necessita pera la tasca que ha executat lo pulcre y refinat escriptor senyor Benavente.

La execució que li donaren los artistas fou tot lo acabada posible, lo que acabá de arrodonir lo magnífich éxit lograt.

Pera dissapte próxim, s' anuncia lo estreno de *Morada histórica* que arreglada del francés per Ricardo Blasco obtingué satisfactori aplauso al ser estrenada en Madrit.

TIVOLI

El duquesito, *La Mascota* y *Miss Helyett*, han sigut las tres joyas liricas que fins avuy s' han representat y en lo desempenyo hi han pres part tots los artistas de la companyia habentse vist ben clar que á la par que molt numerosa conta ab artistas de notable mérit.

Pera dissapte está anunciat lo primer dels estrenos que 'ns prepara la Empresa. Lo de referencia es la traducció de *L' auberge de Tohu-Bohu* que ab lo titul de *Los titiriteros* ha arreglat un famós escriptor.

Com ja coneixém los rellevants qualitats de la partitura de dita obra, n' esperém un éxit.

NOU RETIRO

Del tot inesperadament, desde dilluns passat ha deixat de donar funcions la companyia de ópera italiana que dirigida per lo mtre. Puig habia lograt molts aplausos en totas quantas óperas s' habian cantat, mereixent la predilecció especial la Srta. Homs, que sense boato de cap classe resulta una verdadera adquisició per totas quantas Empresas á ella confihin sa cooperació.

Actualment está tancat lo teatro, pero corren veus que prompte s' obrirá ab la companyia de sarsuela que actúa en un teatro nou que s' ha obert en nostra ciutat, ja que en aquet no logra lo favor que esperava.

GRAN-VIA

Cada representació que va donant la companyia infantil del Sr Gimenez s' acredita més en lo honrós concepte que de ella formarem en lo día del debut

Es del tot increible l' ajust y acertat desempenyo que donan á totas quantas obras executan y que podrian servir de mirall á artistas veteranos de la escena.

Inútil creyém citar tal ó qual obra, totas las hi son familiars de igual manera. No reparan en ellas de manera que á *La viejecita*, han seguit *La verbena de la Paloma*, *El duo de la Africana* y *El gaitero*, y per dissapte anuncian ja *Gigantes y cabezudos*, ab lo seu degut aparato.

A pesar de las dificultats que té aquesta obra, no dup-tém del seu bon resultat.

TIVOLI

CONCERTS D' EUTERPE

Lo tercer concert de la temporada efectuat diumenje últim, sigué un altre éxit tant en la part artistica com en la material ja que se lográ un plé y que totas las pessas fossin sumament aplaudidas y hasta alguna demanada

s a repetició que pera acallar los aplausos del públich s' hagué d' accedir á ella.

Pot estar satisfeta la Societat Euterpe del resultat que 'n lo present any obté del que sens dupte se 'n deu una gran part á son nou mestre Sr. Rafart, que ab sa constancia ha lograt fer tornar á la Societat á sos bons temps

PLASSA DE TOROS (Antigua de la Barceloneta)

Dissapte passat hi hagué novillada extraordinaria ab bestia molt escullit y de *empuje* que doná ocasió á lluirse lo valent matador *Potoco* siguent l' héroe de la tarde, aixis com també l' aixerit matador *Negret* que demostrá ser un dels més notables banderillers que existeixen. En la *sort suprema* quedá bastant bé.

Lo Chico de la blusa feu los possibles per agradar, habent suferit una *cojida* sense conseqüencia.

En lo diumenje hi hagué l' espectacle de lo ascensió de la bomba per lo valent paysá Sr. Camprubi, habentse omplert la plassa ab tan emocionat espectacle.

Sens dupte mogut per lo bon resultat, diumenje próxim hi haurá repetició de la ascensió de la bomba precedida de la pantomima *La guerra de Africa*.

UN CÓMICH RETIRAT.

Pel devant y pel detrás

A la casa que traballo
hi há dos portas per entrar,
l' una al carrer de Santa Ana
qu' es la porta principal
y l' altra, es una porteta
del carrer de Vertrallans

Mes ben dit: hi há una sortida,
al devant y una al detrás

¡Quants cops m' ha causat delicias
la sortida del devant! .

Y també quantas vegadas
m' hi divertit pe l' detrás.

ab una noya riallera
que té l' seny mitj trastocat
y á pesar de ser molt lletja
y tenir ja bastants anys,
es, mirada pel darrera,
de formas esculturals

Pero parlant ab franquesa,
la sortida que á mi 'm plau,
la que hi passo més bons ratos,
es la que dona al devant.

Y es que hi veig á una xicota
que té un rostre angelical;
ab uns ulls, que l' cor m' encenen
ab uns llavis, com de sanch,
y unas galtas, com rosellas,
y ab uns pits, que 'm fan posar ...
sofocat, quan les hi miro,
per lo ben formats qu' están

No 'm desagrada la noya
de ls darreras, ho dich franch,
pero es cert que á mi m' agrada
més la noya del devant.

Ab una y altra festejo
y ellas n' están ignorants.

Per devant, festejo ab l' una.....
pero ab l' altra ... pel detrás

J. CRISTIÁ LLOMBART.

LA CLAUSURA DE LA PATATA

—¡Barato, baratooo!... Quien vulga que venga! ¡Gran liquidació de las existencias que s' han grillat!

El dilluns, el cuyner de la *Monogràfica* va engiponar un variadíssim *Menú* ab las trumfas premiadas, en obsequi á 'ls invitats á la clausura.

Campanadas

Dissapte, dia de Sant Pere, va donar sa sessió inaugural en lo Palau de Bellas Arts una nova associació de coristas catalans que 's titula Federació de 'ls coros de Clavé.

Constituheixen aquesta simpática colectivitat unas deu societats per ara; mes. es de creure que no tardará en pujar aquest número porque 'ls estatuts de la nova Federació son simpáticos a tot ser'ho.

En la festa inaugural que, com dihém, tingué lloch en lo Palau de Bellas Arts, doná la nova Federació una gala-mostra de 'ls valiosos elements ab que compta, puig allí hi hagué una verdadera plétora de coristas y parts musicals. En la part literaria recnlliren grans aplausos nostra colaboradora D.ª Dolores Riera Batlle y los senyors Mullerats y Rosendo recitant hermosos treballs de D. Eusebi Benages, D. Theodor Baró y altres escriptors.

Doném la benvinguda a la Federació de 'ls Coros de Clavé y li desitjém grans avenços.

Dissapte tinguérem lo plaer d' assistir aten'ament invitats als exámens del Colegi laich «Victor Hugo» Lleó n.º 2 - 1er. qu' ab tant acert dirigeix D. P. Mollá

Quedarem molt complacents de la festa y 'ns convencem una vegada més de que la ensenyansa laica es la del pervindre, puig mentres en los colegis oficials y mes ó menos religiosos 's pert un temps prec ós en ensenyansas de catecismes y oracions que cap utilitat práctica tenen en la vida y en cambi no fan mes que sembrar pre judicis é ideas falsas. en las escolas láicas 's va al grá y 'l temps s' aprofita en adquirir coneixements útils

Be ho demostraren los deixeples del Sr. Mollá al que doném la enhorabona més complerta

'S veu que 'ls clericals s' adoban ara que van per bé. Allá ahont proban d' aixecar el cap surten a pallissa diaria.

Darrerament ab motiu de las professons del Jubileu, tant a Madrit y a Valencia com aquí hi ha hagut cada *sarracina* qu' ha tremolat el misteri. ab acompanyament de palets de riera y aixerop de v. ra de treixa.

Sobretot, a Valencia l' escándol y lo sarracina han sigut majúsculs. Allí 'ls qu' assistiren als temples no tinguéren més recurs al surtir qu' apelar al socorregut; camas ajudeume! si no volgueren passar per las baquetas.

A Barcelona la ossadia de 'ls neos va comprimirse un xiquet y degut a n' aquesta circumstancia las cosas passaren sense que la sanch arrivés al riu.

¡Millor que millor! Es alló que dihuen; la por guarda la vinya. Els clericals han de compendre al fi, que mentres celebrin sos actes en los temples ningú 'ls hi dirá res.

Pero 'ls espectacles circundas en la via pública estan manats retirar per rancis, anacrónichs y ridículs.

Lo dia de Sant Pere va ser iluminada eléctricament per primera vegada la tomba del sant pescador qu' existeix en la basilica del mateix nom a Roma.

Feya molts anys que la electricitat estava inventada, pero no obstant no havia sigut possible encare vencer la resistencia del clero romá a deixarse iluminar ab llum eléctrica, ja qu' aquesta conquesta de la ciencia 's considerava deguda a las arts infernals de 'n Banyeta.

Per fi, lo clero romá ha caigut del burro y dissapte per primera vegada, entorn de la tomba del fundador del Papatlluhiren los brillants destells de las bombetas eléctricas.

¡Com cambian els temps!

A continuació de haver sigut proclamat diputat per Gandesa. lo célebre *Capitán Verdades*, plegá lo periódich titulat *La Patria* que feya a Barcelona y 'l trasplantá a Madrit, ahont ha vist la llum pública un d' aquestos dias.

Celebrém l' acort del Sr. Urquia y aplaudim que se n' hagi an' t ab la música a *otru parte* perquè si hem de ser franchs - a pesar de que respectém totas las opinions quan ab bona fé 's professan - *La Patria*, a Barcelona, resultava algo aixis com un animal raro y sa deria constant de anar contra la corrent catalana, hauria ocasionat un conflicte a l' hora menos pensada.

Al *Capitan Verdades* y al seu periódich se 'ls hi pot aplicar alló del poeta.

*Ojos que te vieron ir,
nunca te vean volver.*

Un propietari de Dresde que habia colocat tots sos estalvis en un banch d' aquella ciutat, al saber que 'l banch havia quebrat, va reunir a la familia y va dirli;

- Tot ho he guanyat; tot ho he perdut. Desapareixo. - Y acte seguit 's pegá un tiro.

«Morta la cuca, mort el veri» afegim nosaltres.

En Silvela s' ha acabat d' acreditar. Obligat pe 'ls car-cundas valencians a parlar de las manifestacions anticlericals qu' han tingut lloch en la ciutat del Turia ho ha fet 'l home, en uns termes qu' ha ofés a tots els *chés* en general.

De resultas de son imprudent discurs, la opinió valenciana s' ha pronunciat contra el jefe del partit conservador, tornantli insult per insult y fentli entreveure que si algún dia per atzar va a caure en terra de cacahuets, lo tros més grós que quedarà del de la *daga*, será la orella.

Entre altres, un cassino del Grau que compta ab 320 socios, l' ha desafiat particular y colectivament

De *cuyas resultas*, si la daga florentina no estés espuntada, tindria qu' havérselas consecutivament ab 320 facas valencianas.

No hi ha por, no arribará la sanch al riu. En Silvela, segons en Cánovas, no mes pot desafiar-se ab una persona. Ab lo popularíssim *Gedeon* a veure qui comet mes tonteries.

Aquesta setmana hém fet un gran descobriment! *Nada menos* qu' hem averiguat que 'l que firmava «El maleta Indulgencias» al *Diluvio*, es l' Adolfo Marsillach *nada menos*.

Vostés dirán y qui es aquest Adolfo Marsillach?... ¿Qué qui es?... Oh supina ignorancia! L Adolfo Marsillach, es *nada menos* que 'l «maleta Indulgencias».

Tot ha vingut de una polémica sostinguda ab los modernistas de *Juventud*, en la que 'l *maletí* en questió buscava las pessigollas al desequilibrat *Peyus*, lo jefe de 'ls superhomes, lo cadet en cap de 'ls cadets... de la plassa del Teatro

En *Peyus* s' amoscá y dirigi una carta, quadrantse devant del *maletí*. El *maletí* que no desitjava altra cosa sino que 'l prenguessin en serio, a' rofitá la primera ocasió per abandonar el fató en mitj del carrer, mostrantse a la vista del públich ab son verdader nom... Adolfo Marsillach, calculin.

Y acaba sa exhibició dihent; *Y ahora que el público me califique como quiera.*

Ja ho sabém. ¡Un infelís més!

L' altre dia passavan per Portbou quatre germans maristas, los quals al ser interrogats pe 'ls empleats d' Aduanas per si portavan alguna cosa de pago, manifestaren que so s duyan dos kilos de rosaris.

Los empleats entraren en sospitas y al objecte de cerciorarse de la veritat d' e las, van aixecarlos las faldillas y en efecte sota 'ls hàbits talars van atraparlos una partida considerable de ganivets, navajas, estisoras y cortaplumas que 'ls seràfichs frarets intentavan passar de contrabando. S' ignora si 'l arsenal de ferramentas cita^t volian passarlo per fer un negoci ó si 'l destinavan al seu ús particular.

A n' aquest pas, potser prompte veurém passar la frontera á las collas de franciscans ó agustins ab canóns Krupp sota l' aixella.

*

Ara si qu' estém segurs d anar conquistant la Fransa y fins la Europa després.

No sols hém enviat allí nostre gran article de exportació, l' art nacional, sino que ja busquem las pesigollas als francesos ab l' últim refinament en aquesta materia; ab la sort de Don Tancredo ó siga la del pedestal, que está fent derretir de goig aquest istiu á tota Espanya.

Y no sols doném aquest cop decissiu per conquistar als nostres vehins, sinó que, per més ensanyament, 'ls hi fém entrar la sort de Don Tancredo per medi d' una femella com si diguessim, ab alevosia.

Aquella, que 's fa dir Donya Tancreda, tenia que debutar diumenje últim en la plassa d' Enghien de Paris, unicament que per ordre gubernativa va suspendres la funció.

Mes, no ho duptin; si no s celebrá diu menje, 's celebrará un' altre dia y lo evident es que, sort als *diestros* mascles y á las Tancredos femellas, la conquista de Fransa pe ls espanyols es un fet.

Sols falta que un banyut traguí las tripas al sol á Donya Tancreda, per afirmar ab sanch la conquista.

*

A Madrit 's queixan de que la llet s' adultera d' una manera escandalosa.

En un sol dia hi hagué més de 80 intoxicacions pe 'l sistema *lácteo* y de las resultas un bon pich de vaquers foren multats y altres passaren á la *carcer*.

¡Ja es extrany!

Es extrany, perquè allí ahont per adulterar s' adultera també la voluntat nacional y 's falsifican las eleccions, si 'ls vaquers van á la presó també hi haurian d' anar los politichs.

O tots moros ó tots cristians!

*

A ne 'n *Rigores* —ab motiu del expedient instruit pel concejal Sr. Plaja— li han obligat á presentar la dimissió del càrrech de redactor que desempenyava en *El Diluvi*.

Ja era hora de que l' amich de la Treseta, tingués una mica d' *alló* que solen tenir los homes que son homes.

De lo demés, ó siga de la delicadesa de que 'ns parla *El Eco de las clavegueras* al esténdreli la papeleta de defunció val mes no parlarne.

Tota la gent de *El Diluvi* sab verdaderament los punts que l Sr Costa calsa en questió tant important. *El Malleta Indulgencias* ha celebrat la seva sortida pagant á tots els redactors un tall de bacallá á la *llauna*.

¡Pobre Rigores! L' art *taurino* queda desamparat. Ha perdut un dels mes preclars *revisteros*. Li ha fet més mal ell ab la seva *dimissió* que tots los Tiberi Avila haguts y per haver.

Religiositat

Per' guanyá 'l Jubileu, los bons católichs apostólichs... *romansos* y demés, ab garrots á la má, plens d' ira bélica s' han llensat al carrer provocatius, desafiant al poble y ensenyantli las dents, pera guanyá á la fi unas indulgencias que no 's cobran en plata, ni en paper, ni en calderilla, ni en moneda falsa. Total, per fé 'l beneyt. Y á fé de mon que vaig quedarme estátich al contemplar, lectors, tant bé de Deu qu' á la professó anava per' guanya 'l Jubileu ó no sé qué. Entremitj d' alguns tipos bastant fréstechs ab caras de tres Deus vaig veure en Mans, lo celebre *Tipepe*, en *Pepito del Nas*, los de *La Veu*, en Planas y Casals, Pep de las Mulas, en Tort y Martorell (que casi bé entremitj de tots no 's veyá) alguns catalanistas dels vermells ab uns escapularis, una boyna y un títol dient: volém *Deu, Patria y Rey!* Hi vaig veure també en Jaumet dels góssos, la mar de *Lluissets*, l' *Associació de Hicas de Mario*, en fi, lectors, tota la *gent de bé* que, segons crech, s' alberga á Barcelona y Sans y Hospitalet. Per no faltari res, hasta hi estava representat lo gremi de «payets»: hi havia en *Raco*, 'l *Xena* y en *Potingas* ab los *xavos* sortits y planxadets. ¡Ay, fill meu, ¡quin honor per la familia! -digué unde ells, -pró á n' aquí hi falta ayguardent. Las *hicas de Maria*, tal vegada per no haver tingut temps anavan desgrenyadas, mal vestidas y ab uns vestits, per cert no gayre nets. Entre mi vaig pensar: «si teniu barra «pera sorti' al carrer «ab tal indumentaria, á casa vostra de segur que s' hi deuen fer bolets» Pro ho vaig pensar no més, no tinch cap culpa si peca 'l pensament. ¿Que li faré si es lliure? Aixó no priva de que jo tinga fé porque si, porque soch un bon católich, apostólich... *romansos* y demés. Y aplaudeixo l' idea dels católichs de la religió aquesta, sí, clá y net. Lo que no entri á las bonas, ha de entrarhi per medi de *crustó* y de palo sech. Dirán que Deu no usava aquestos medis. Donchs, jo, diré que Deu ó Cristo, qu' es igual ó... bueno, etcetra, si hagués vingut al mon en aquet temps, tinch per segú —per més qu' era un bon home— qu' hauria dit: —¡A n' ells! ¡Guerra á ne 'ls lliberals! Y armant los brassos dels noys de la *pudó*, hauria dit Deu: ¡Mori la llibertat! Exterminéulos. á tots aquets ximplets. ¡Viscan los caps pelats que son los frares! ¡Abaix la llibertat de pensament! Pro es lo que 'm diu fa temps una beata molt vella, que 's fa creus, d' aquesta poca fé qu' avuy te 'l poble. ¡Lo mon está perdut, no hi ha remey!

QUICO DE SANS.

LA TOMASA

Ella—Fujo d' alli dintre perquè 'm sembla que m' ha pessigat un cranch en certa banda.

Ell—¡Diría qu' alli dins hi tocat molsa!